Mobil Uygulama Programlama

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN Konu-3

Bu Derste

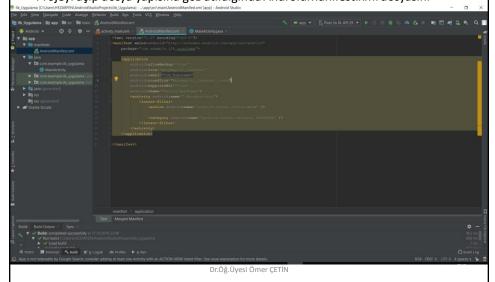
- Uygulama konfigürasyonu ve manifest dosyası
- Aktiviteler, aktivite durumları, yeni aktivite oluşturma
- Intent, Service, Broadcast, Content Providers
- Resources (kaynaklar)

- Manifest dosyası proje hiyerarşisinin en tepesinde yer alır ve uygulamanın bütün parçalarının bir araya geliş şeklini tanımlar.
- Bu dosya içinde, kullandığınız bütün elemanları (Activity, Service,
   ContentProviders vs), uygulama gereksinimleri vb tanım yapılabilir.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Manifest Dosyası – Android Manifest.xml

• Projeyi açıp dosya yapısına göz atıldığında AndroidManifest.xml dosyasını

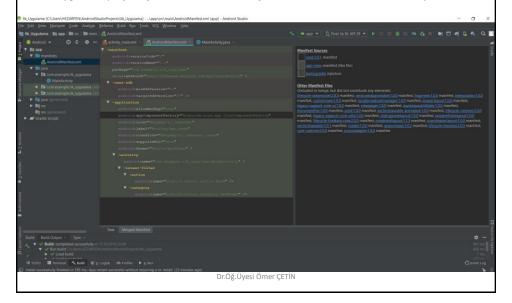

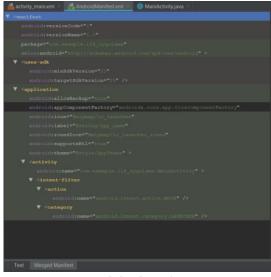
• İlk uygulama projesi için otomatik olarak oluşturulan AndroidManifest.xml dosyası

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Manifest Dosyası – Android Manifest.xml

• İlk uygulama projesi için otomatik olarak oluşturulan AndroidManifest.xml dosyası

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Manifest Dosyası – Android Manifest.xml

- Manifest dosyası için 5 ayrı sekme bulunur;
  - Manifest
  - Application (Uygulama)
  - Permissions (izinler)
  - Instrumentations (araçlar)
  - AndroidManifest

- Version code: Uygulamanızın versiyonu → Uygulamanın versiyonlanmasında kullanılır (Güncelleme)
- Version name: Uygulamanızın kullanıcılara gösterilecek olan versiyon adıdır.
- package: Java sınıflarının mantıksal gruplara ayrılması
- Uses SDK: Uygulamanız için çalışabilecek minimum, maksimum ve hedef Android SDK versiyonları
  - Hangi ekran tiplerinin desteklendiği, hangi klavye tipi ile çalışabileceği vb ayarlar
  - Fotoğraf çeken bir uygulama geliştirecekseniz uygulamanın kurulabilmesi için cihazda kameranın bulunması şart koşulur.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Manifest Dosyası – Android Manifest.xml

- Label ve icon alanları uygulamanın simgesini ve simgenin altında yazılacak olan adı temsil eder
  - @string/app_name
  - @drawable/ic_launcher
- Debuggable uygulamanın adım adım hata ayıklama (debug) yapması için kullanılır.
  - Uygulama geliştirme süreciniz boyunca hata ayıklama işlemleri olacağından TRUE
- Application Nodes alanında kullanılan uygulama elemanları yer alır.
  - Activity, Service, ContentProvider, Broadcast Receivers...

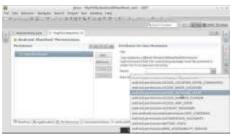
- Ilk_Uygulama projesinde tek bir activity vardı → MainActivity
- Name → aktivitenin sınıf adı
  - . → Manifest sekmesindeki package tanımına göre Activity sınıfının konumunu belirtir. (com.example.MainActivity)
- Label: Aktivite açıldığında ekranın üst tarafında ne yazılmasını isteniyorsa o isim.
- Intent Filter: Android İS bir uygulama başlatacağı zaman öncelikle manifest dosyasını okur ve içinde LAUNCHER kategorisine sahip MAIN action'ı içinde barındıran intent filter tanımını arar.
  - Bulduğu zaman ilgili Activity sınıfını başlatır. Default Aktivity seçimi aslında intent filter eklemek anlamındadır.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Manifest Dosyası – Android Manifest.xml

Permissions

- Projenin hangi komponentleri kullanması gerektiğine karar verildikten sonra ilgili izinleri manifest dosyasına eklemek gerekir.
  - İnternet erişimi sağlamak gerekiyorsa ya da konum bazı bir işlem olacaksa ilgili izinleri ekleyip geliştirmeye devam etmeli → Bu yapılmazsa bu komponentler kullanılamaz
    - android.permission.Internet veya android.permission.ACCESS_FINE_LOCATION

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Activity (Aktivite)

- · Uygulamada temel olarak tek bir ekran
  - Web sitesine girildiğindeki ekran = Android uygulama activity
- Siteye girdiğinizde ilk çıkan ekran → Default Activity
- Oluşturulan proje → İlk Uygulama
  - Tek bir ekran → Tek activity
- · MainActivity.java
  - · public class MainActivity extends AppCompatActivity
  - → Her yeni ekran için AppCompatActivity sınıfından birer sınıf türetiliyor
- Normal koşullarda uygulamada onlarca Activity tanımı yapıp kullanıcıların bu ekranlar arasında nasıl dolaşabileceklerine karar verilmesi gerekir.

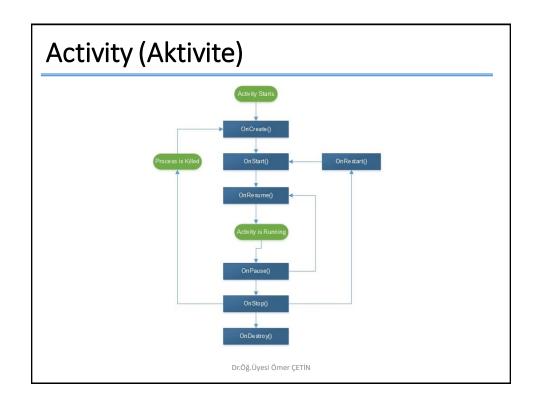
Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Activity (Aktivite)

- Activity sınıfını android uygulama geliştirirken bir çok kez kullanacağız.
   Uygulamamızın ön planda yer alan sayfa yapısı olarak da adlandırabiliriz.
- Bir Activity oluşturduğunuzda .java uzantılı bir class yapısı oluştuğunu göreceksiniz.
- Ayrıca, her bir Activity'nin kendine ait yaşam döngüsü vardır. Bu yaşam döngüsünün işleyişini çok iyi bilmemiz gerekiyor ki Activity yapısını düzgün bir şekilde kullanalım. Yaşam Döngüsünü incelediğimizde Activity başlatıldığında ilk çalışan method onCreate methodudur.

Activity (Aktivite)

- Android Studio da yeni bir android projesi oluşturduğunuzda ve ilgili adımları tamamladığımızda ana Activity'e sahip olan bir proje oluşturduğumuzu göreceksiniz.
   MainActivity android uygulamamız başlatıldığında ilk çalışacak olan sınıftır.
- Her Activity'de onCreate methodu içinde setContentView olduğunu göreceksiniz. Bu kısımda activityimizin hangi görsel yapıya sahip olduğunu belirliyoruz.
- Diğer bir özellik ise oluşturulan her bir Activity sınıfının AndroidManifest.xml de referansı olmak zorundadır yani bir tanımlama yapılması gerekiyor eğer Android Studio da new→Activity kısmından bir Activity oluşturduysak otomatik olarak Activityimizin referansının AndroidManifest.xml de oluştuğunu göreceksiniz.
- Diğer bir yöntem ise öncelikle bir new Java Class oluştururuz daha sonra sınıfımızı Activity
  den türetiriz (extends ederiz) otomatik olarak bir layout oluşmadığından ayrıca bir layout
  oluştururuz ve setContentView de tanımlarız.

Activity (Aktivite)

- · onCreate: Activity başlatıldığında ilk çalışan method.
- onStart: onCreate methodu işlemini tamamladıktan sonra çalışan method.
- onResume: Activity çalıştıktan sonra bütün ön yüzdeki işlemler bittiğinde activity devamı için çalışan kısımdır. Activity arka plana geçip tekrar ön plana geldiğinde onResume methodu tetiklenir ve Activity çalışmaya devam eder.
- onPause: Activity arka plana alındığında bu metod tetiklenir.
- onStop: Aktivite arkaplana atıldığında çalışan bir diğer metoddur. Kullanıcı Activite'ye geri döndüğünde onRestart methodu tetiklenir ve onStart methodundan itibaren yaşam döngüsü devam eder. Eğer kullanıcı geri dönmezse ilgili Activity'e (bu durumda Activity sonlandı veya sistem tarafından kapatıldıysa) onDestroy methodu tetiklenir.
- onDestroy: Yaşam döngüsünün en son kısmıdır. Activity sonlandığında tetiklenir. Bellekte uygulama için kullanılan tüm kaynaklarda sonlandırılmış olur.

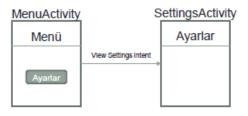
Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Intent

- Temel Android bileşenleri arasında gönderilen mesajları temsil eder.
  - Bu mesaj sayesinde bir aktivitenin başlamasını tetikleyebilir; bir servis çağrısı yapılabilir; cihazdaki bütün uygulamaları bir durumdan haberdar edilebilir.
- Kelime anlamı niyet
  - · Android ortamında da niyeti;
    - Açıkça söyleyebilirsiniz → explicit intent
    - Üstü kapalı şekilde söyleyebilirsiniz → implicit intent

Intent

- Örnek:
  - Uygulamanın menü ekranına ayarlar düğmesi
    - Düğmeye tıklandığında ayarlar aktivitesini başlatmanız gerekiyor.
    - Yapmak istenilen açık → explicit intent

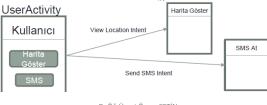

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Intent

- Implicit Intent (Üstü Kapalı), ne yapmak istediğinizi bildiğiniz, ama bunu kimin yapması gerektiği konusunda bir karar verilmeyen durumlarda kullanılır.
- Örnek
  - Rehberdeki kişiler üzerinden konum bazlı bir uygulama
  - Bu kişilerin konumlarının harita üzerinde görülüp; onlara SMS atıldığını düşünelim.
  - Rehberdeki bir kişiyi seçtiniz ve kullanıcı ekranına geldiniz diyelim.
  - Bu kişinin konumu veritabanında saklanıp; harita üzerinde göstermek istenilir.

    Telefonda birden fazla harita üzerinde konum gösterecek uygulama varsa kullanıcı hangi uygulamayı kullanacağını kendisi seçebilir.

Service

- Servisler uygulamada arka planda çalışan ve herhangi bir arayüze sahip olmayan parçalarıdır.
- Servis başlatıldıktan sonra hangi uygulama açık olursa olsun çalışmaya devam eder.
- Kullanıcı etkileşimi olmayan işlemleri servisler üzerinden yerine getirebilirsiniz.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Broadcast Receivers (Yayın Algılayıcıları)

- İşletim sistemi genelinde olaylardan haberdar olmayı ve bu olaylar gerçekleştiğinde tepki verilebilmesini sağlar.
- Aynı zamanda uygulamadan sistem geneline ya da uygulamanın başka bölümüne haber göndermek amacıyla kullanılabilir.
- Bir arama gerçekleştiğinde, SMS ulaştığında, telefon açıldığında/kapandığında vb.. İşletim sistemi olayın gerçekleştiğine dair bir broadcast yapar.
  - · Haberdar olmak isteyen uygulamalar, bu yayınlara kayıt olur
    - Müzik uygulaması → kullanıcı kulaklığı çıkardığında müziği sonlandırma

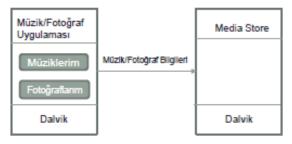
Content Providers (İçerik Sağlayıcılar)

- Uygulamalar arasında veri paylaşımı için kullanılan arayüzlerdir.
- Uygulamada veritabanı oluşturulduğunda; bu veritabanı sadece uygulamanın erişimine açıktır.
  - Bazı bilgiler işletim sistemi genelinde paylaşılmalı
  - İçerik sağlayıcılar veritabanını farklı uygulamaların erişimine açılmasını ya da bu uygulamalar tarafından sağlanan içeriğe ulaşılmasını sağlar.
- Android İS kullanıma sunduğu çok sayıda içerik sağlayıcı vardır.
  - Contacts(Rehber) Provider, Settings Provider, Media Store...

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Content Providers (İçerik Sağlayıcılar)

- Örnek: Media Stora aslında herhangi bir arayüze sahip olmayan sadece içerik paylaşan bir uygulama olabilir.
- Uygulamanızdan bu içeriğe erişip yeni kayıt ekleyebilir (insert), mevcut kayıtları okuyabilir (read), silebilir (delete) ya da sorgulayabilirsiniz.
- Mantık; aynı içeriği isteyenin istediği gibi görüntüleyebilmesini ve kullanabilmesine olanak sağlamaktır.
  - Farklı telefon üreticileri farklı rehber, müzik çalar vs.. sunar.

Application Context – Uygulama Ortamı

- Projedeki bütün komponentler, contextlerden türetilmiştir.
  - Uygulamadaki ilk component çalışmaya başladığı anda bir context oluşturulur → proje hayat döngüsü boyunca var olur
- Application Context kullanarak proje içindeki farklı kaynaklara (resource) erişim sağlayabilirsiniz.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Uygulama Öncelikleri

 Sistem bir şekilde bazı uygulamaları diğerlerinden ayırt edebilmeli ve sonlandırmak ya da bellekte tutmak arasında tercih yapmak durumunda uygulamaları önceliklendirebilmek için;

1. Uygulamanın o anda kullanılıyor olup olmadığı:

 Aktif durumdaki uygulamalar her zaman öncelikli olanlardır. Yok edilmeleri mümkün fakat listenin sonunda yer alırlar.

2. Paused durumundaki aktiviteler:

• Görünür fakat başka dialog penceresi arkasında kalan ekran. 🛭 mecbur kalınmadıkça yok edilmezler

3. Çalışır durumdaki servisler:

 Müzik çalma işlemi servis aracılığıyla yapılıyorsa; müzik çalarken sistem bundan daha öncelikli process lere ihtiyaç duymadıkça bu servisi kullanan işlem sonlandırılmaz

4. Çalışmayan arka plan servisleri

5. Uzun süredir kullanılmayan uygulamalar:

Sistem kaynak sıkıntısı çekmedikçe bellekte tutulur.

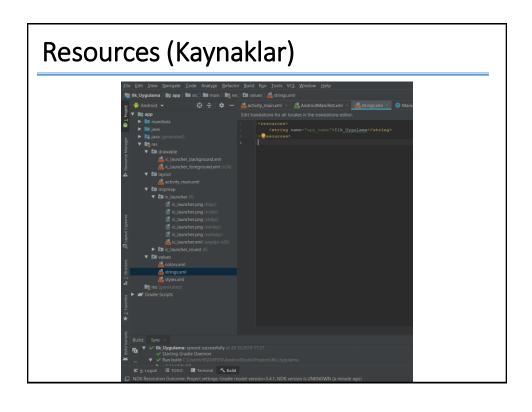
Resources (Kaynaklar)

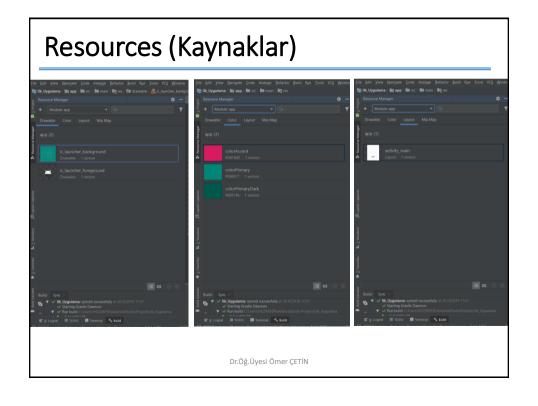
- XML yapılandırma dosyaları ve görseller için Android statik kaynak oluşturma imkanı sağlar. Bu tasarım, kaynakları(resources),
   Android uygulamanızın kodundan ayırmanızı sağlar.
- Geliştirilen uygulama çoklu dil desteği eklemek istenirse → Her dil için proje tekrar derlenip farklı uygulama olarak kullanıcıya sunmak gerekir.
- Android İS için Resource kavramı bu boşluğu doldurur.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

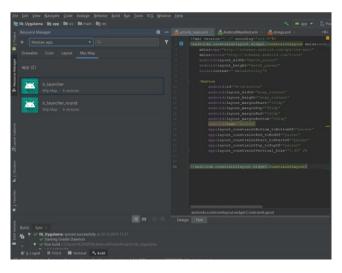
Resources (Kaynaklar)

- String, ölçü, renk, resim, animasyon, hatta ekran tasarımı olabilir.
  - Bu kaynakları kullanarak uygulama farklı dillerde, farklı donanımdaki cihazlarda, farklı konumlarda, farklı dayrandırılabilir.
- Kaynak dosyaları, uygulamanızda daha önce oluşturulmuş olan /res dizinin altında bulunmalıdır. Daha özelleştirilmiş alt dizinler, kullanacağınız kaynak türüne göre değişebilir. Özel vapılandırma kullanılacak klasörlerinin icin kaynak isimlendirilmesinde ek niteleyiciler kullanabilirsiniz. Bunlara kaynak niteleyici (resource qualifiers) denir. Örneğin, layout dosyasının sadece belli ekran boyutunda geçerli olduğunu belirtebilirsiniz.
- Projede → res klasörü
  - Bu klasör içinde drawable-hdpi, drawable-ldpi, drawable-mdpi, layout, values ve resource

Resources (Kaynaklar)

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Resources (Kaynaklar)

 Aşağıdaki tabloda desteklenen kaynakları ve bunların klasör isimlendirilmesinde kullanılan standart ön eklerini bulabilirsiniz.

Kaynak	Klasör	Açıklama
Çizilebilir	/res/Drawables	Görseller (png, jpeg dosyaları), vektörel çizimler ya da Android cihazın matlığını otomatik olarak ayarlayan XML dosyaları
Basit Değerler	/res/Values	Metin, renk, boyut, biçim ve string ya da tam sayılardan oluşan statik dizilerden oluşan XML dosyaları. Geleneksel olarak her tür ayrı dosya olarak saklanır. Örneğin, stringler res/values/strings.xml dosyasında tanımlanır.
Layouts (Yerleşim)	/res/Layout	Kullanıcı arayüzü tanımları için kullanılan activity'ler ve fragment'ları içeren yerleşim bildirimlerinden oluşan XML dosyaları
Biçimler ve temalar	/res/Values	Android uygulamanızın görünümü ile ilgili tanımlamaların yapıldığı dosyalar

Resources (Kaynaklar)

 Aşağıdaki tabloda desteklenen kaynakları ve bunların klasör isimlendirilmesinde kullanılan standart ön eklerini bulabilirsiniz.

Kaynak	Klasör	Açıklama
Animasyonlar	/res/animator	Animasyon API'si için XML dosyasında tanımlanan animasyonlar, nesnelerin zamanla nasıl şekilleneceğini belirlemenizi sağlar.
Ham veri	/res/raw	Bu dosyalar ham olarak kaydedilir. InputStream nesnesini kullanarak bunlara erişebilirsiniz.
Menüler	/res/menu	Uygulamanın araç çubuğunda kullanılan eylemleri tanımlamak için kulanılır.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

String Resources

• Values klasörü açıldığında içinde strings.xml resource dosyası görülebilir.

- · Projede kullanılacak olan string tanımları bu dosyada yapılabilir.
- Siz herhangi bir dosya oluşturmadan sistem arka planda bunu yapar.

String Resources

- · Yapılan tanımların ekranda nerede kullanılmasına nasıl karar verildi?
  - AndroidManifest.xml üzerinde Application sekmesinde
    - Application Attributes ve Attributes for .MerhabaDunyaActivity bölümlerinde;
      - Label alanlarında @string/app_name tanımları → ilgili alanlarda string resource içindeki app_name mesajı kullanılır
- Yeni bir string tanımı yapmak için doğrudan XML dosyasına

```
<string name="isim">Değer</string>
```

Veya resource ekranını kullanarak Add düğmesi yardımıyla string seçimini yaparak aynı işlem yerine getirilebilir.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Color Resources

- Renk kaynaklarının string kaynaklarından herhangi bir farkı yoktur.
- Tanımı yapılacak şey, uygulamada kullanılacak olan farklı renklerdir.
- Renk kaynakları için colors.xml dosyası oluşturup içine bir renk tanımı eklenmeli.
  - Başka bir dosya ismi de oluşturulabilir size bağlı→ istenirse bütün basit kaynak tanımları tek bir kaynak dosyasında yapılabilir.

Color Resources

- colors.xml dosyasının içeriği kontrol edilirse, strings.xml dosyasına benzer bir yapıyla karşılaşılır.
- · colors.xml

- Tanımları ayrı bir kaynak dosyasında yapıyor olmanın avantajı, sadece kaynak dosyasında değişiklik yaparak bütün ekranların arka planı tek seferde değiştirme olanağı
- Color Resource tanımında kullanılan değerler # ile başlar ve Alfa, Kırmızı, Yeşil ve Mavi değerlerini 16'lık düzende formatlarda alabilir

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Dimension Resources (Ölçü Kaynakları)

• Ölçü değerlerini içeren kaynak dosyalarıdır.

dp	Dpi (dots per inch) 1 inch (2.54 cm) uzunluk içinde tanımlı renk noktası sayısını ifade eder. 1 dp Android için 160 dpi lik bir ekranda bir pixellik ölçüye denk gelir.	
sp	dp ye benzer bir anlama gelir. Fakat kullanıcının font tercihine göre değişkenlik gösterir.	
pt	1/72 inch.	
рх	Pixel-ekrana göre değişkenlik gösterdiğinden kullanılması tavsiye edilir.	
mm	Milimetre.	
in	Inch.	

Dimension Resources (Ölçü Kaynakları)

dimens.xml

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Drawable Resources

- · Projede kullanılan her türlü çizim kaynağı.
  - Bir simge ya da arkaplan görüntü dosyası vb..
- res klasörü içerisinde drawable-hdpi, drawable-ldpi, drawable-mdpi gibi 3 grup
  - Drawable adıyla başlayan bu gruplarda çizim dosyaları bulunmaktadır.
  - Cihazın ekran çözünürlüğüne bağlı olarak hdpi → high, mdpi → medium,
     Idpi → low
  - Ekran boyutuna bağlı olarak farklı boyutlarda simgeler kullanılarak tutarsız görüntülerin oluşması engellenir.
  - Hangi kaynak dosyasının seçileceği sistem tarafından otomatik olarak belirlenir.

Drawable Resources

- Ayrıca AndroidManifest.xml dosyasında Application sekmesi açıldığında Icon alanında @drawable/ic_launcher tanımı görülür
- Drawable resource tanımı string tanımlarından farkı ortada bir XML dosyasının bulunmaması ve @drawable ifadesinden sonra gelen ic_launcher tanımının bir dosya adına denk gelmesi (örneğin ic_launcher.png)

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Layout Resources

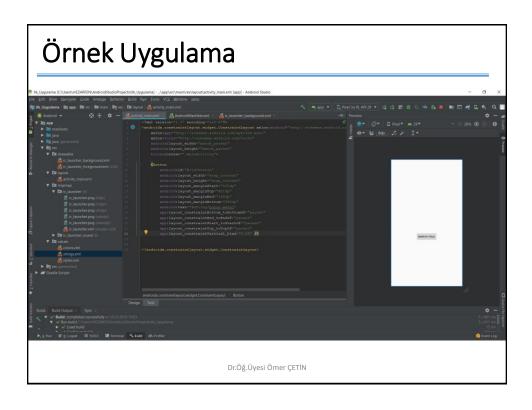
- Aktivite arayüzlerinin XML dosyaları olarak tanımlanmasının genel adıdır.
- Bütün aktiviteler için bir tane resource dosyası olması beklenir.
- res klasörü içerisinde layout klasöründe Layout Resource tanımları yapılır.
- → Tek bir Activity olduğunda tek layout resource → main.xml (siz layout a hangi ismi verdiyseniz)

Layout Resources

- ADT eklentisi sayesinde grafiksel arayüz tasarımı yapılabilir.
- Sol taraftaki komponentlerden istenilen sürüklenerek aktivitenin üzerine bırakılabilir
  - main.xml dosyasının içeriğinin değiştiğini main.xml sekmesinden görülebilir.

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Corneck Uygulama Six Supples Schedul/Zerin Androif Scheduler (Six Supples) Six Supples Scheduler (Six Supples) Six Supp

Dr.Öğ.Üyesi Ömer ÇETİN

Kaynaklar - Örnek

- Örnek: Stringlerin, String dizilerinin, Renklerin ve Boyutların Tanımlanması
- Örneğin; aşağıdaki /res/values dizinindeki values.xml dosyasında birkaç string sabiti, string dizisi, renk ve boyut tanımlanmıştır.

Kaynak Dosyalar ve R.java

- res dizinindeki tüm kaynaklara, Android build sistemi tarafından bir ID atanır.
   Android, üretilen değerleri içeren bir R.java dosyası oluşturur. Bu referanslar statik tam sayı değerlerdir.
- Eğer yeni bir kaynak dosyası eklerseniz, buna ilişkin referans R.java dosyasında otomatik olarak yaratılır. R.java dosyasında doğrudan elle değişiklik yapmak gereksizdir, çünkü bu dosyayı güncelleyen araçlar bunun üzerine yazacaktır. Android sisteminin, bu kaynaklara ID'leri kullanarak erişmenizi sağlayacak metotları vardır.
- Örneğin; kaynak kodunuzda R.string.yourString ID'sine sahip bir string'e erişmek için *Context* sınıfında tanımlanmış *getString(R.string.yourString)* metodunu kullanabilirsiniz.